

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.
 „ „ „ pe 1/2 an . 2 „ 50 „
 „ România și străinătate pe an . 14 franci
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
 la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu-
 vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Corespondințele se adresează redacțiunii

„FOAIA DIECESANĂ“;
 eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
 Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

O refelexiune

„Dreptatea“ în numărul de Joi, în articolul de fond intitulat: *afirmarea noastră în cestiunea limbei* vine a vorbi și despre emisul ministerial în afacerea limbei de corespondență cu comitatul Timiș, și zice următoarele:

„În cestiunea limbei de corespondență e acum luptă între consistoriul din Caransebeș și comitatul Timișului. Lucrul stă astfel:

Până la anul 1890 comitatul Timișului a primit acte dela consistoriul Caransebeșului în limba românească fără dificultate. De atunci încoaci însă, când și când le-a înapoiat sub cuvânt că nu știu românește. În anul 1893 comitatul scrie către consistoriu că în comitatul Timișului limba românească nu este limbă protocolară, la ce consistoriul a răspuns provocându-se la decisul congregației din 1869.

În urma aceasta comitetul administrativ s'a adresat către ministeriu, ear ministeriul zice că pe temeiul legii de naționalități și a decisului de sub Nr. 141 al congregației comitatului Timiș din 1869, până la anul 1873 protocelele congregației s'au purtat și în limba românească. Dela acest an încoaci însă s'au purtat numai în limba magiară.

Ministrul recunoaște, că o decisiune directă și formală nu s'a adus prin carea să se fie suspins decisul din 1869, dar' această s'a întâmplat numai „tacite“ și pe calea praxeii. Dar' nu numai prin praxa de 20 de ani s'a scos în faptă din vigoare numitul decis, ci și „de jure“ prin aceea, că la compunerea statutelor comitatului pe baza art. d. l. XXI din 1886 nu s'au mai luat în aceste statute și postul de vicenotariu comitatens pentru compunerea protocolului în limba românească.

Pe temeiul acesta ministrul cere, ca pe viitoriu consistoriul să corespundeze numai în limba magiară cu comitatul Timișului.

După cum suntem informați consistoriul Caransebeșului într'o reprezentație la ministeriu a apărât

dreptul limbei românești pe baza legii de naționalități și a decisului comitatului Timiș Nr. 141 din 1869.“

Va să zică, acum așteaptă consistoriul decisul ministrului, care foarte probabil va persista pe lângă scoaterea limbei române, ear consistoriul se va conforma.“

După acestea vine la concluziunea:

„Ei! Dar până acum nu a fost ~~drept~~ ~~acest~~ drept și de ce au corespondat totuși în limba magiară cu comitatul Timișului nu numai consistoriul din Caransebeș, ci și cel din Arad? Oare *tacite* n'au abzis deja de *bună voie* aceste consistorii de dreptul limbii?”

Căci numai în urma acestei afirmări de tot blânde se poate ascrie, că deja la 1873 s'a șters limba română dintre limbile oficiale ale comitatului de și în mod nelegal, dar starea dela 1873 până la 1894 îndreptățește pe ministru să vorbească de *us*, căci dovezeci și unu ani nu e glumă.“

Suntem în mod deosebit surprinși văzând că acest articlu al Dreptății, *după cele reprodu-se*, vine la concluziunea, că Consistoriul din Caransebeș a corespondat în limba magiară cu comitatul Timișului, și că *tacite* a abzis de bună voie de dreptul limbei.

Ce îndreptățește pe scriitorul articolului din cestiune de a veni la această concluziune? A afirma de o parte, că până la 1890 comitatul Timișului fără dificultate a primit acte românești dela Consistoriul din Caransebeș, eară de altă parte a trage concluziunea că acest Consistoriu a corespondat în limba magiară, și că *tacite* a abzis de bună voie de dreptul limbei, este ceva ce nu e chiar logic, și nici nu se poate pricepe.

Nedreaptă este concluziunea Dreptății. Consistoriul din Caransebeș nu a abzis *tacite* și de bună voie de dreptul limbei.

Oare, dacă Consistoriul nostru s'ar fi folosit de limba magiară în corespondențele sale cu comitatul Timișului, și dacă tacite și de bună voie ar fi abzis de dreptul limbei, ar fi avut motiv comitatul ca să se adreseze la Ministeriu pentru de a întreveni în favorul limbei magiare? Așa credem, că nu!

Dacă se vorbește de *us*, acest *us* nu se poate referi la faptul că Consistoriul nostru ar fi corespondat ungurește abzicând de limba română. Dovadă sunt însăși cele afirmate de Dreptatea, că până la 1890 comitatul Timiș a primit acte românești dela Consistoriul nostru. Cum ar fi putut să primească acte românești, dacă Consistoriul ar fi folosit limba magiară, abzicând de bună voie de limba română, după cum îi place Dreptății a concluda?

Consistoriului nostru i-să face nedreptate din partea Dreptății; o imputare nemeritată și nemotivată; ceea ce n'am așteptat, și nici n'am putut trece cu tăcerea.

Discurs panegiric

ținut în 1 Noembrie 1894 la mormântul lui Emanuil Gojdu în Budapesta, de N. Mănoiu, student jurist.

Ne-am adunat împrejurul acestui mormânt, confundat în liniște și tăcere, ca să depunem tributul venerațiunii și pietății noastre, ce datorim virtuților unui mecenat român, bine meritat prin nobilele sale fapte, prin serviciile sale ridicate la altariul bisericii noastre, prestate în interesul statului, patriei, și națiunii sale.

Acest moment de condolență ne îndreaptă reamintirea la obiceiurile străbunilor noștri, la datinele frumoase ale marelui popor roman, care cât era de puternic, glorios și renumit în lume, avea datina frumoasă, ca la mormintele bărbaților distinși prin servicii publice, prin fapte înregistrate în cadrele istoriei, să se adune și acolo să arăte devotament și pietate față cu umbrele mărețe ale acestor mari bărbați, cari au dispărut de pe scena lumii; să aduna poporul ca să dea exemplu de imitare posterității și acolo prin vorbiri panegirice, ce se țineau cu acea ocaziune, descriau cu colorile cele mai vii faptele mărețe ale bărbaților bine meritați pentru patrie și națiune.

Dar' nu numai la popoarele antice, la Romani și Egipțeni, aflăm datina aceasta frumoasă, ci mai la toate popoarele moderne; — popoarele înaintate în cultură, prin diferite semne de distincțiune, prin ridicare de monumente și statue, dovedesc venerațiunea și devotamentul lor față cu bărbații, cari au trecut din această lume, încununându-și fruntea lor cu cununii nevesteșite de lauri, jertfindu-se pentru interesul bisericii, patriei și națiunii.

Astfel și noi pătrunși până în adâncul inimii de faptele nobile ale bărbaților noștri români adu-

cându-ne aminte, că și noi tinerimea română universitară din capitala Ungariei avem să ne împlinim o datorință sântă față cu binefăcătorii bisericii și națiunii noastre, aflarăm astăzi ziua și oara, în care ne-am adunat în giurul acestui mormânt imposant pentru a depune tributul venerațiunii, pietății și recunoștiinței noastre, la umbra unui mecenat și fiu al bisericii și națiunii noastre.

Eată, fraților, aici sub această peatră, în sinul mormântului rece, zac resturile pământești, osemintele fericitului *Emanuil Gojdu*.

Nu pot trece cu vederea virtuțile ce caracterizează și decorează pe un muritoriu în această lume trecătoare și plină de suferințe, ci mă opresc puțin căci mă simt datoriu a aminti unele liniamente din viața repausatului și marelui nostru binefăcătoriu.

Emanuil Gojdu s'a născut în Februarie 1802, din părinți macedo-români, neguțatori în Oradea-mare, având de mamă pe fca lui Dimitrie Poenar de Darocz din Bihor; a terminat cu mare diligență și progres studiile gimnasiale și facultatea juridică în Oradea-mare, ear' după obținerea censurei s'a stabilit ca avocat în Budapesta; a funcționat apoi ca asesor tabular în mai multe comitate; în anul 1861 fu denumit de comite-suprem al Carașului și membru al Casei-Magnaților; la anul 1866 fu ales deputat al dietei ungare, ear' la 1869 fu denumit de jude la curtea judiciară supremă a Ungariei.

Toate aceste înaintări în funcțiuni înalte de stat ne dau cele mai învederate argumente despre activitatea, zelul diligența și progresul dezvoltat pe terenul public.

În urma meritelor câștigate prin serviciile publice, fu decorat la anul 1867 cu ordul Leopoldin clasa a III-a.

Deși în prima căsătorie a fost cercat de grele năcazuri răpindu-i nemiloasa moarte pe soția sa Anastasia născută Pometa văduva Vulpe, femeie macedo-română din Pesta, a pășit la a II-a căsătorie cu doamna Melania născută Dumcea, familie tot macedo-română din Budapesta, cu care a petrecut o viață fericită până la sfârșitul zilelor sale, când după o luptă a vieții de 68 ani, după ce dinsul servi cu toată conștiințiositatea patriei și statului, obosit de sarcina anilor, în urma unui morb, în ziua de 22 Ianuarie anul 1870 își dete nobilul său suflet în mâinile Creatorului.

Dar se nu credem, fraților, că fericitul Gojdu este mort, nu, ci din contră el trăește; fapta sa măreață, — unică în felul său, — jertfa cea bine primită ce a adus-o el la altariul bisericii și națiunii 'i-a eternizat nemurirea.

Nu voiu intra mai afund în biografia acestui nemuritoriu bărbat și a arăta mai pe larg faptele sale, căci nu cred, că va fi în Transilvania și Ungaria suflare românească, nu cred, că va fi biserică ortodoxă și casă țerânească, prin care se nu fi răsunat numele acestui bărbat.

Vedem oameni, care au avut bogățiile lui Cres și comorile lui Iov, însă lăcomia și îmbuibarea lor cea mare nu i-au lăsat ca să se cugete și la lipsa deapropelului lor, ci au căzut sclavi aurului și argintului trăind numai pentru sine.

Emanuil Gojdu însă a purtat grije și de sine, dar nu și-a uitat nici de neamul său românesc. Iubindu-și biserica și națiunea, averea sa câștigată cu multă trudă, osteneală și înțeleaptă administrare, prin dispoziunea sa testamentară din 4 Noemvrie 1869, a donat-o bisericii și națiunii sale, sub numirea „*Fundațiunea Gojdu.*“

Adânc a fost pătruns acest bărbat de idea sublimă „*biserică și națiune,*“ pentru care a jertfit toată agoniseala sa. Ni-a lăsat pomul în veci roditoriu, fântâna cea nesecată, din care se nutrește și adapă astăzi sute, ear mai târziu mii și mii de fi ai bisericii și națiunii sale.

Un bun părinte nu putea îngriji mai bine de fiul său și o mamă adevărată nu putea să-și iubească mai tare pe fca sa, precum a îngrijit și iubit Gojdu biserica și națiunea sa. Înțelepciunea sa cea mare, prevederile sale sănătoase, tactul și experiența sa zilnică au văzut lipsa și au cunoscut morbul de care suferim. A văzut, că numai prin credință și putere morală, prin știință și dezvoltare culturală ne putem crea viitor sigur, ne putem asigura existența, ceea ce l'a și condus pe răposatul, ca să se îngrijească atât de mult de soarta acelor tineri studenți, care setoși după știință, dar lipsiți de mijloacele materiale, erau împedecați, în continuarea studiilor; a văzut cât de grea este poziția, cât de tristă este soarta lor, împedecați în realizarea scopurilor culturale.

(Va urma)

Consistoriul metropolitan s'a deschis Marți de Înalt Prea Sântitul Metropolit Miron. S'a discutat chestia convocării congresului național bisericesc, și s'a decis, ca congresul național bisericesc să se convoace — după o depeșă a *Dreptății* — pe 7/19 Maiu 1895 și tot-odată să se facă remonstrațiune către guvern și o adresă către coroană în cestiunea neluării la cunoștință a anunțării făcute astă primăvară pentru întrunirea congresului, care avea să aibe loc în luna trecută.

Ilustritatea Sa, Dr. Victor Mihalyi Episcop greco-catolic în Logoj este numit de metropolit greco-catolic al Blajului.

Meeting rom.-catolic la Alba-regala. Astăzi are loc în Alba regală un mare meeting rom.-catolic în cestiunea proiectelor de legi bisericești.

Încă un meeting catolic. În sinul cetățenilor catolici se observă în timpul ultim o mișcare puternică. Nici n'am trecut încă preste marele meeting convocat la Alba-Regală și aflăm că s'a pornit deja o mișcare pentru de a convoca la *Vesprim* un al doilea meeting catolic. Comitetul aranjatoriu se va constitui imediat după ținerea meetingului din Alba-Regală. Meetingul va avea loc, după cum se svonește, încă în prima jumătate a lunii Decemvrie. (Drept.)

Sinodul suprem evangelic din Berlin a decis, să recerce pe superintendentul bisericii evanghelice cu aceea, ca cu mijloacele, cari îi stau la dispozițiune, să influențeze asupra poporului pentru ca conștiința acestuia cu privire la sântenia jurământului să nu slăbească; apoi să întreprindă pașii de lipsă la autoritățile publice imperiale și de stat, pentru ca luarea jurământul să se restringă la cât se poate mai puține casuri; să se dea posibilitatea, ca depunătorii jurământului să fie făcuți atenți din partea preotului la gravitatea și sântenia actului; să se restabilească în mod legal formula confesională a jurământului; dela creștini numai judecători creștini să fie îndreptățiți a lua jurământ și în fine, ca jurământul depus înaintea judecătoriei să se facă cu solemnitatea corespunzătoare sântiei actului.

Cain și Avel

Textul istorioarei

1. Adam și Eva au avut doi copii, pe Cain și pe Avel. Avel a fost păstoriu de oi, ear Cain a fost lucrătoriu de pământ. Și a adus Cain din rodurile pământului jertfă lui Dzeu, tot așa Avel din cele întâiu născute ale oilor sale.

2. Și Dumnezeu a căutat spre Avel și spre jertfa lui, eară spre Cain și spre jertfa lui nu s'a uitat. Atunci Cain se aprinsă de mânie. Și a zis Dumnezeu lui Cain: „*Pentru ce te-ai mâniat? Când faci bine, ești plăcut; când nu faci bine păcatul e la ușa ta. Înădușă deci dorința păcatului, și-o stăpânește!*“

3. Și Cain vorbea cu Avel și când erau ei odată la câmp s'a rădicat Cain asupra fratelui său și l-a ucis.

Atunci a zis Dzeu către Cain: „*Unde e fratele tău?*“ și a răspuns Cain: „*Nu știu, au doară eu sunt păzitoriu fratelui meu?*“ Și i-a zis Dzeu:

„Fîind c a ai făcut ac asta, blăstămat să fi tu pe p m ntul, care a primit s ngele fratelui tău din m na ta! C nd vei lucra p m ntul să nu- i mai dee puterea sa,  i tu rătăcind  i fără c p t riu să fi pe p m nt.“  i Cain s'a dus dinaintea lui Dzeu  i locui dincolo de Eden.

4. Adam  i Eva au căpătat dela Dzeu un alt fiu, cu numele Set,  i fete. Set a fost bun  i următorii lui cu frica lui Dzeu.

Tratare

 inta: despre copii oamenilor dint iu.

I

Adam  i Eva au dus o vieat  re a afară de raiu. In sudoarea fe ii trebuiau să- i c stige p nea (nutrim nt, imbr c minte  i locuin ). S'au ocupat cu lucrarea p m ntului  i cre terea vitelor.

In lipsa  i necazurile lor adese ori  si vor fi adus aminte de Dzeu, de raiu Nici Dzeu nu i-a uitat cu totul, li-a dat cel pu in at ta, cu c t puteau să- i sus in  vieat  lor  i a copiilor lor. Pentru aceasta Adam  i Eva mul amiau lui Dzeu  i-i aduceau jertfe: ardeau din fructele c mpului  i din vitele lor pe altare (mese zidite de peatră), crez nd, că dacă fumul jertfelor mergea drept in sus, jertfa era primită de Dzeu (=Dzeu privia spre jertfă), la din contră, nu.

II BCU Cluj / Centra

Predarea istorioarei in 3 buc ti. Punctul 4 este o punte de trecere la istorioara proximă. Reproducere.

C ti copii a avut Adam  i Eva? Cum i-a chemat? Ce au fost ei? Cum le-a mers? Bini or, căci Dzeu a inmul it turmele lui Avel  i a dat rod in holdele lui Cain. Arătatu-s'au Cain  i Avel mul amitori lui Dzeu? Da, ei au mulțamit lui Dzeu  i i-au adus jertfe.

Primit-a Dzeu jertfa lui Avel? Dar acea a lui Cain? De ce a primit Dzeu jertfa lui Avel? El a fost bun. De ce n'a primit pe a lui Cain? El a fost rău. Dacă a fost Cain r u, apoi pentru ce a jertfit el lui Dzeu? Din d dare, a văzut, că  i p rin ii lui făceau a a. Ce trebuia să facă Cain, când a văzut, că Dzeu nu-i prime te jertfa? Să fie recunoscut, că el e devină, că Dzeu nu-i prime te jertfa; apoi să- i fie propus a să face  i să se fie făcut bun ca Avel.

Dar ce a făcut Cain?  i-a g ndit: „A a, Avel e tot deuna mai bun dec t mine, p rin ii il au mai drag  i chiar Dzeu il iube te mai mult“ — cu alte cuvinte Cain *invidia* (pizmuia) pe Avel. Din invidie apoi s'a născut ura. Ce a zis Dzeu lui Cain, când a văzut, că el invidiază  i ure te pe Avel? „Nu trebuie să invidiezi  i să ure ti pe Avel;  i tu po i să-mi fi pe plac ca  i el, dacă e ti bun; dacă in s  e ti r u  i invidiezi  i ure ti . . . , atunci p cat l e inaintea u ii (inimii) tale  i u or poate intra chiar in inima ta; deci p ze te-te!“ Pentru ce a zis Dzeu acestea lui Cain? Dzeu a voit să imbl nzasc  pe Cain cel m nios, d ndu-i sfatul ce să facă . . . Ascultat-a Cain de Dzeu? Nu, el a avut vorbe urite cu Avel, apoi . . . l-a ucis.

Oare nu a  tiut Dzeu unde e Avel? Ba da, dar Dzeu a voit prin intrebarea despre Avel să facă pe Cain să- i recunoască păcatul  i să-i pară rău de ce a făcut; dar Cain se ar t  ind r t nic  i mincinos. Pentru acestea Dzeu il pedepsi.

Pentru ca să m ng e Dzeu pe Adam  i Eva, le dete lor al i copii  i fete.

III

a) Ce au făcut Cain  i Avel, când au văzut, că Dzeu li-a inmul it turmele  i li-a dat rod in holde? Au mulțamit . . .  i au adus jertfe . . . Făcut-au ei bine c nd au mulțamit  i jertfit? Pentru ce? S'au arătat recunoscători lui Dzeu. Ce trebuie să facem noi, când Dzeu ne dă din bun t tile sale (exemple)? Să-i mul amim  i jertfim. Cum mul amim? Cum  i ce jertfim noi lui Dzeu? Ac  inv t toriu l va spune elevilor, că noi nu jertfim ca Cain  i Avel, ci din rodurile noastre aducem la biserică,  i dăm săracilor. Cine dă săracilor imprumut  pe Dzeu, care ti va plăti insutit. Explicarea fericirei V.

b) De ce n'a primit Dzeu jertfa lui Cain? Pentru că el era rău. Deci cum trebuie să fim noi, dacă voim, ca Dzeu să ne primiască jertfele? Buni. Inv t toriu l va arăta elevilor prin exemple in ce constă bunătatea aceasta. Oare să poate numi bun acela, care duce daruri la biserică sau d  săracilor din lucruri c stigate pe cale necinstită d. e. prin furătură, cămătărie, in el ciune sau chiar  i aflare? Oare este bun acela, care dă pomană cuiva, ca să-i strice d. e. resipitoriu l bani, be ivului vin etc. Nici aceia nu să pot numi buni, cari fac jertfe din indatinare (ca Cain), sau pentru ochii lumii, sau pentruc  jertfele le aduc c stig etc. A adar *primite* sunt numai jertfele făcute din inimă curată, spre folosul aproapelui  i intru mărirea lui Dzeu. Explicarea fericirei VI.

c) Ce păcat a comis Cain? Ucidere. Unde s'a conceput (zămislit) acest păcat? In inima lui Cain ca invidie. Invidia s'a desvoltat in ur . Descrierea stării suflete ti a unui om, care invidiază, ure te. Ce sfat a dat Dzeu lui Cain? Să- i sugrume invidia  i să- i st p neasc  ura. Cain n'a făcut aceasta, el a dat fr u liber invidiei  i urei  i de aceia a devenit g ndul lui r u faptă re a  i el ucig toriu de frate. To i aceia, cari nu in adu esc in ei ura fa t  de aproapele se fac ucig tori de oameni.  i s nta scriptură are drept, când zice: Tot cel ce ure te pe fratele său este ucig toriu de oameni.

d) Cine dă omului vieat ? Dzeu.  i prin urmare cine are drept a lua omului vieat ? Numai Dumnezeu. Deci „să nu ucizi.“

IV

„Acela, care dă săracilor, imprumut  pe Dzeu“ (Sir...).
„Fericit i cei milostivi, că aceia se vor milui“ (Mat. 5, 7).
„Fericit i cei cura i cu inima, că aceia vor vedea pe Dzeu“ (Mat. 5, 8).

„Tot cel ce ure te pe fratele său este ucig tori de oameni“ (I. Ioan 3, 15.) „Să nu ucizi“ (porunca VI).

V

Ce am inv tat din istorioara de astăzi? Potrive te-se ea la noi? Să se aducă diferite exemple din vieat  copiilor.

Mulțămiți lui Dzeu pentru toate; ajutați pe cei săraci cu ce puteți (faptele îndurări trupești) și din inimă curată.

Păziviți de invidie și ură, pentru ca să nu deveniți ucigași de oameni (ucigași de frați, căci toți oamenii sunt frați), călcând porunca VI.

Începutul veacului XX

Sunt foarte divergente părerile asupra cestiunei că de ce Apostolii n'ar fi indicat anul adevărat al nașterii lui Cristos. Cea mai verosimilă părere este după Dr. Sepp, că Apostolii au vrut să pună anul nașterii lui Cristos pe timpul, când sub împăratul August a urmat pacea lumii. August a închis de trei ori templul lui Janus, mai în urmă în vara anului 746, după războiul german, și templul a stat închis până la războiul armenic în 752.

Tertulian zice foarte hotărît, că recensământul în Iudea s'a întemplat pe timpul lui Sentius Saturninus. În urma acestui recensământ, Iosif și Maria au fost constrânși să meargă din Nazaret în Vitileem, căci sub pedeapsă, fiecine era silit să se reîntoarcă pe pământul său natal. Nascerea Mântuitorului așadară s'a întemplat între anii 746 și 748 dela zidirea Romei.

Kepler susținea, că steaua magilor este cea mai acomodată pentru a îndrepta greșala cronologiei creștine. Dacă suntem cu hăgare de samă la conjucțiunea lui Jupiter și Saturn, care se întemplă tot la 800 ani, atunci între aceste două planete și între Mars putem vedea o noauă stea, a cărei lumină samănă cu cea a stelelor fixe. Constelația aceasta s'a început la 17 Decembrie 1603, ear Kepler a scris despre ea o carte în Praga la 1606 în care socotește, că tot acest fenomen s'a putut vedea și la anul 746 dela edificarea Romei.

E știut, că Saturn și Jupiter percurg zodiacul în timp de 794 ani, 4 luni și 12 zile, și în acesta constelațiune se întâlnesc. Deci, dacă magii au putut zice cătră Irod, înainte de a se arăta steaua: „unde este regele nou născut, căci i-am văzut steaua răsărind“, atunci după socoteala astrologiei din vechiul Babilon și din Alexandria, aceasta s'a putut computa înainte, și mergând pe aceste urme, fenomenul a putut să fie văzut în 747 până în Maiu 748, după cum zice și profesorul din Petersburg Teodor Schubert. Într'adevăr, că pe timpul acela întreagă privirea lumii era îndreptată spre Iudea, și n'o spune numai Iosif Flaviu, că „ceea ce mai mult a îndemnat pe Iudei la războiu, a fost profeția, care sta și în sântele scripturi, că în timpul acesta se va ivi un om din sinul lor, care va cuceri întreg rotogolul pământului.“

După cronologia de azi, Mântuitorul s'a născut în noaptea Crăciunului adevărat în noaptea arderii luminelor. Timpul acesta îl sărbătoriau în evul ve-

chiu toate popoarele douăsprezece zile de arde, și însuși Homer amintesc această în primul cânt al Odysseei. Plinius zice, că în zilele acelea odihneau chiar și vânturile, și un nou soare, *sol novus*, răsare pe cer. Evreii începeau atunci postul de opt zile al sărbătorii Chanuka și în fiecare casă ardeau lumini chiar și cei mai săraci dintre ei. Păstorii aprindeau focuri de bucurie la mijlocul lunei Kislew după calendariul evreesc este luna a noaua a anului. Privitoriu la aceasta profetul din Hagga zice: „va veni acela, pe care-l așteaptă toate popoarele, și de aceea pregătiți-vă inimile pentru ziua a 24-a din luna a 9-a, căci în aceea zi se va zidi templul Domnului.“ Păgânul Makrobios zice, că la ivirea fiului soarelui este cea mai scurtă zi a anului, ear Kanon din Alexandria pune acea zi pe 25 Decembrie. În ziua aceasta s'a arătat fiul cerului.

Dacă nașterea lui Cristos am pune-o, cum zice Renan, la Crăciunul anului 749, atunci familia sântă n'ar fi locuit în Egipt, decât trei luni, fiindcă în Aprilie 750 a murit Irod, și după moartea lui, Iosif și Maria sau reîntors îndată din Egipt, unde s'au refugiat, temându-și copilul.

Așadară nu este iertat să considerăm anul 749 de an al nașterii lui Cristos, căci în biserica ortodoxă se susține foarte hotărît, că Iosif și Maria au petrecut în Egipt doi ani înainte de a ști despre moartea lui Irod.

De altminterlea nu numai Dr. Sepp susține că cronologia creștină ar fi greșită cu 7 ani, ci și un considerabil număr de cronicari și teologi vestiți. Așa d. e. Baronius zice, că Cristos era de 25 de ani, când a murit împăratul August în luna a 8-a a anului 767.

Deci după părerea, altcum întemeiată, a savantului profesor Dr. Sepp, la 1-a Ianuarie anul viitoriu, în loc de 1895, ar trebui să scriem 1902.

(Gaz. Tran.)

Higiiena

Câte-va cuvinte despre Vermii intestinali sau în popor ziși Limbrici.

După cum în natură sunt viermi, atât pe uscat cât și în apă, asemenea sunt și în viețuitoare, atât pe din afară cât și pe din lăuntru corpului omenesc. Cei din afară se nasc din depunerea ouălor altor viețuitoare, precum sunt muștele, eară cei din lăuntru corpului se nasc din rămășițele de hrană ce este în intestine.

Cei mai principali vermi ce trăesc în intestinele omului, sunt Limbricii și Tenia sau panglica.

Limbricii se aseamănă la formă cu rimele, dar ei sunt mult mai mari și mai groși decât rimele, ei ajung câte odată până la 20—25 centimetri, de

lungime; ei sunt albi și au un maț subțire roșu de sânge prin mijlocul lor, în loc de cap au un cearcăn negru, prin care ciupest și sug mațele de sângele lor, ear spre coadă sunt mai srbțiri și ascuțiți și lasă o mulțime de bale în mațe.

Limbricii locuiesc în intestinul subțire, ei se observă mai des la copii, și ei se iau prin ouăle de limbrici, pe care cei bolnavi le dau afară cu excrementele și care se scurg prin ape și pe zarzavaturi (verdeturi) prin grădini. Limbricii se gasesc și în pruncii din pântecel mamei lor, în general însă ei se găsesc în intestinale (mațele) tuturor viețuitoarelor, dar mai mult la pești.

Limbricii produc la copii, cari suferă de această boală, o greutate în dreptul buricului și umflătură la stomac; fața celui bolnav e galbenă, ochii sunt lipsiți de vioiciune, are o mâncărime la șezut și o mare turburare în mațe, are o mare mâncărime la nas, din care causă copii se jupesce la nas din prea multă mâncărime. La unii se roșește albeața ochilor; se învinătesc pleoapele ochilor și se îngroasă nările nasului. Cei bolnavi de limbrici slăbesc foarte mult chiar având o hrană nutritoare, au greață, și dimineața au opinteli și cu vărsături, au bale și o zamă acră, udul turbure, au arsură (căldură) la palme și la tălpile picioarelor, au durere de cap și ameteală; când dorm au scrișnituri de dinți și li curg balele din gură de o culoare gălbencioasă.

Tratamentul, adevăratul mod prin care se poate vindeca de această boală.

Mai întâiu se va da bolnavului câte o lingură sau două de unt de migdale sau în lipsă de unt de migdale se va da oleiu îndulcit cu zahar sau cu miere, pentru copii dela etatea de un an până la cinci ani; ear dela etatea de cinci ani până la zece ani, se va da trei până la patru linguri pe zi în timp de șapte opt zile în continu.

Foi de artemisa absinthum (foi de pelin) 7 grame, se pun în 100 grame apă caldă într'o sticlă (glajă) bine astupată timp de 12 oare, după aceea se va mai pune în sticlă și 7 grame de casia senna (siminichie) se se pună se fiarbă puțin. Din această amestecătură se se ia câte un mic păhăruț dimineața și sara.

Sau se se ia o lămâie, se se stoarcă zama din ea bine, se se pună într'o cească, în urmă se se pună peste acea zamă 2—3 linguri de unt de lemn, și se se dea bolnavului se o bea odată toată.

Sau se poate lua dela farmacie (spiterie sau patică) următorul medicament, din care va lua la fie-care două oare câte o linguriță de cafea:

- Pulvere de semen-contra 8 grame,
- Pulvere de radix jalapa 4 grame,
- Calomel 0.30 centigrame,
- Apa de flori de casia 2 grame.

Sirop de flori de persica vulgaris (persici) cât va trebui; și se va păstra într'o sticlă bine astupată.

Sau se se ia bețe de soc (sambucus) depe care se se curețe coaja cea neagră de pe d'asupra bețelor, rămâind numai acea verde, pe care o va curăți și o va pune într'un vas cam de 300 grame lapte dulce și se fiarbă bine, după aceea se se strécoare bine de coji laptele, și în urmă se se dea bolnavului se-l bee dimineața.

Este foarte bine ca bolnavii de limbrici se bee în toate diminețele câte o ceașcă de cimbru (Thymus vulgaris) îndulcit cu puțin zahar.

Asemenea mai este bun a se pisa într'un vas 2—3 căpățini de usturoiu (alsium sativum) sau aiu, zama aceea după ce se va strécura bine se se pună în 150 grame miere de albine, se se amestece bine și se se dea bolnavului se bee odată tot dimineața pe nemâncate.

Mai este bun ca în timp de 10—12 zile se se ia în fie-care zi dimineața câte 2—4 linguri de unt de nucă, care este foarte bun contra limbricilor.

Bolnavul de limbrici va avea o hrană nutritoare și întăritoare, însă se va feri a mânca prea multe mâncări dulci; la fiecare masă va înghiți sau mânca câte 2—4 grăunți (cățai) de usturoiu (aiu); dacă însă bolnavul este slab va lua dela farmacie (spiterie sau patică) vin de chimină câte 2 linguri la fie-care masă înainte; pești se va feri pe cât se va putea a mânca, căci aceștia sunt foarte mult producători de limbrici; va avea o vieță regulată și igienică.

Într'un număr viitoriu vom vorbi ceva despre „Îmbrăcăminte din punctul de vedere igienic.“

Dr. Elefterescu
Profesor.

Corespondință

În 23 Octomvrie a. c. s'a săvârșit colaudarea și săntirea bisericeii din comuna Dubova prin Prea On. Domn Protopresbiter tractual Mihail Popovicu, asistat de adm. parohial Vichentie Pirtea.

Dubova este o comună de abia câte-va sute de suflete. Locuitorii ei se ocupă mai mult cu facerea varului, a doagelor și a lemnelor de foc, de oare-ce puțintelul pământ e insuficient de a-i susține.

Pe timpul desfintării graniței biserica poședea o sumă de 2100 fl., cari bani s'au făcut din vinderea lemnelor din izlazul comunal. Acum la desfintare dându-se banii napoi epitropiei (în graniță se păstra banii la companie) epitropia nu știa, că ce se facă cu banii și unde se-i păstreze. Au mers la Orșova la un negustoriu rugându-l să primească banii spre păstrare, dându-i pentru păstrare 8 m. □ de lemne, dar acela nu a voit. Atunci repausatul preot Gruia Pirtea care pe timpul acela administra parohia auzind de înfițarea institutului Albina a îndemnat comuna să depună banii acolo, ceea ce făcându-se, comuna bisericească astăzi e acționariu

la Albina și trage 15% la sută pe an și are și o biserică care n'are păreche în frumsețe în tract. Meritul, că acțiunile nu s'or vindut la zidirea bisericii e al D-lui Protopop Mihail Popoviciu.

Acum trec la actul colaudării și sântirii. La colaudare toți au fost mulțamiți cu lucrul D-lui Filip Mateiu, care și-a dat toată truda, ca să facă în destul așteptării Dubovenilor. După colaudare a urmat sântirea după prescriesele tipicului prin D-l Protopop, și apoi sânta liturgie. La finea liturgiei Prea On. Protopresbiter a ținut o cuvântare bine nimerită; vorbind despre biserică, despre zelul comunei de a infrumseța biserică, dând tot odată și învățături poporului cum să se poarte față de biserică, pe carea să nu o fie infrumsețat numai ca să o admire, ci ca să o cerceteze și să se roage lui Dzeu, ceea ce făcând vor putea învinge și curentul stricacios de astăzi pornit contra bisericii noastre.

La sântire au participat și străini din vecinătate, între cari au fost și D-l protopretore cercual Tyll și comisariul de finanțe din Orșova.

După sântire s'a dat banchet în sala școlii comunale. Toastele încă nu or lipsit.

Au tostat D-l Protopresbiter pentru Prea Sântitul Episcop Nicolae Popea arătând cum îngrijește Preasântitul de păstoriții săi ziua și noaptea spre a-i aduce la fericire.

Apoi a tostat preotul Vichentie Pirtea pentru D-l protopresbiter tractual etc.

Apoi earăș D-l protopresbiter pentru preotul administrator și chivernisitorii bisericii. Primariul Pavel Băiașu a mulțamit apoi înainte stătătorilor bisericii, care povățuesc credincioșii lor pe calea cea bună și mulțamește și D-lui pictor Filip Mateiu, că a făcut o lucrare indetulitoare pentru ori cine, care o vede.

Un oaspe.

Varietăți

Știre personală. Prea Sântitul Episcop diecesan Nicolae Popea a plecat la Sibiiu cu trenul de Luni dimineața pentru de a participa la ședințele Consistoriului metropolitan, convocat pe Marți, 1 Noemvrie a. c.; eară cu trenul accelerat de eri sara a sosit acasă.

Adunarea învățătorilor din despărțământul Biserica-albă. Convocare. Pin aceasta se convoacă adunarea generală a despărțământului Biserica-albă, apărținătoriu Reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școlile profesionale din diecesa Caransebeșului, carea adunare se va ținea Sâmbătă în 13 Noemvrie st. v. la 8 oare a. m., în sala de învățământ clasa II din comuna Răcășdia cu următoriu program: 1. Învocarea Duhului sânt. 2. Deschiderea adunării. 3. Raportul comis. alese pentru licuidarea restanțelor și taxelor curente. 4. Ținerea disertațiunilor și prelegerilor practice. 5. Diverse propuneri. 6. Desig-

narea locului pentru procsima adunare. Frații colegi, — căroră presupun, că le zace la inimă prosperarea cauzelor noastre învățătorești — sunt rugați, a nu lăsa nefolosită ocasiunea de a participa la aceasta adunare; sunt pătruns de firma speranță, că umăr la umăr, vom lucra și desvolta destulă energie și abnegațiune pentru a face posibilă ținerea acestei adunări. Toți aceia, cari se bucură de înaintarea neamului românesc în cultură, sunt pe această cale poftiți, a lua parte la adunarea acestui despărțământ. Tot-odată frații colegi, cari doresc a ținea disertațiuni ori prelegeri practice, culesse din sfera de activitate a învățătorului școlii elementare, sunt rugați a se insinua la subscrisul până cel mult 9 Noemvrie. — *Sasca-română*, în 26 Octomvrie 1894. — *Nicolea Mircea* v. președ. desp.

Damele române din Timișoara aranjază cu concursul tinerimei din loc și jur un *concert împreunat cu petrecere de dans* în favoarea copiilor săraci dela școlile române de aici, în 10/22 Noemvrie 1894, în sala „Fabrikshof“; Programa: 1. „Salutare Arboresei“ de Porumbescu, cântată de corul bărbătesc. 2. „Paraphrase din motive române“ de Karasz, executate pe pian de dșoarele Silvia Gaița și Paulina Voianț. 3. „Poiana fermecătoare“ poezie de V. Alesandri, declamată de dșoaca Sidonia Olariu. 4. „Retrași din ochii lumii“ romanță de Mezetti, cântată de dșoara Aurora Ardelean. 5. „Rhapsodie română“ de Ant. Sequens, executată pe pian de dșoara Valeria Gherdan. 6. „Serenada“ de I. Vidu, cântată de corul bărbătesc. 7. „Nu tămăie ci pucioasă“ romanță de I. de Lemény, cântată de dșoara Aurora Jurma. 8. Chopin „Ballada op. 47 as-dur“; Lubicz (Skibonski) „Rhapsodie romaine,“ executate pe pian de dna Lucia Minodora Cosma. 9. „Sfla“ poezie de C. Boliac, predată de dșoara Mărioara Zărie. 10. „Sequidila și Mugur mugurel“ de Dima, cântate de dna Lucia Minodora Cosma, acompaniament pe pian de Dșoara Minerva Elena Cosma (din Sibiiu). 11. „Marșul român“ de I. Vidu cântat de corul bărbătesc. — Pentru comitetul aranjatoriu: *Maria Putici*, presidentă. — *Silvia Gaița*, secretar.

Necrolog. În 1-ma Nov. v. a. c. s'a înmormântat în Srediștea-mică soția D-lui administrator protopresbiteral Mihaiu Juica, *Cristina Juica*. După mai multe luni de suferinți a lăsat reposată în jale familia sa și s'a dus atât de timpuriu unde avem cu toții să mergem. Da, avem cu toții să mergem, dar bine ne-ar fi dacă am merge fie-care după ce ne-am îngrijit de ai noștri de ajuns. Înțelepciunea cea nemărginită a făcătoriuului nostru însă nu ni-a lăsat aci voea noastră, ci a rânduit ca toți să plecăm când va voi el și . . . ne supunem. Plânsurile și tânguirile celor rămași rămân neauzite, fie chiar și dela fii rămași fără acoperământul aripilor indispensabile ale îngrijiri de mamă. Dacă poate fi vorba de mângăiere în casuri de acestea, apoi stimătorii nemăngăiatei familii au alergat de aproape și de departe ca să-i împărtășească durerea ce-o simt și astfel să-i aducă posibila mângăiere. Unsprezece preoți și trei învățători au petrecut cu cântări de despărțire pre reposata, ear o mulțime de petrecători

din loc și jur și-au luat ultimul adio dela ea prin un : Dzeu s'o ierte și fie-i țărâna ușoară. Pre reposata o deplâng : soțul Mihaiu Juica cu fi Silvia, Ioan, Măria măritată Iorgoviciu, Iuliu Iorgoviciu ca ginere, Iuliu și Mărioara ca nepoți, Măria măritată Pascu și Paraschiva ca surori, Aurel, Maria și Rosa Popoviciu ca nepoți.

Mulțămită publică. Comuna bisericească din Dubova mulțamește Prea On. D. Protopresbiter Mihaiu Popoviciu, pentru donarea speselor de colaudare pe sama bisericii și Dlui Protopretor Tyll, care cu ocasiunea sântirei bisericii noastre renovate a dăruit 5 fl. — *Vichentie Pirtea*, administrator în Dubova.

Mulțămită publică. Părintele din Corneareva D-I Nestor Brânzeiu, administrator parohial în Bogoltin și soția sa Stana, carii de 3 ani de zile, în tot anul la praznicul învierii au făcut din al seu sântele Pasci; au dăruit un stihariu în preț de 10 fl.; 2 icoane, una a nașterii Dlui și una a botezului în preț de 8 fl.; în fine la stăruința Sântiei Sale s'a provăzut sânta biserică cu un rând de odăjdii. Pentru acest interes, și jertfă adusă pe sama sântei biserici s'e exprimă mulțămită publică din partea *Epitropiei și a întreg poporului din Bogoltin.*

Posta Redacțiunii.

D-lui B. Prin epistoala D-Tale s'ar da prea multă atențiune D-lui Dvorzsák- Nu merită.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învețatoriu la școala gr. or. rom. din comuna **Doman**, se escrie concurs pe basa ordinațiunei Ven. Consistoriu din 11 Octomvrie a. c. Nr. 2923 Șc. cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt :

1. Salariu în bani gata 340 fl.
2. Pentru conferințele învețătorești 5 fl.
3. Paușal de scripturistică 12 fl.
4. 16 metri de lemne pentru învețatoriu 40 fl.
5. 16 metri de lemne pentru școală 40 fl.
6. 2 jugere de pământ livadă, cortel liber și grădină de legumi $\frac{1}{4}$ juger.

Cei ce doresc a ocupa acest post își vor trimite recursele, adresate comitetului parohial și instruate cu documentele recerute, oficiului protopresbiteral al Bocșei-montane și se vor presenta în vr'o Duminecă sau serbătoare în s. biserică; dar nici decât în ziua de alegere.

De-odată se obsarvă, că învețatoriul ales și întărit e îndatorat a implini toate funcțiunile cantonale, după ritul nostru, atât în școală și biserică, cât și afară de aceste având dela fiecare înmormântare 50 cr.

Doman în 23 Octomvrie 1894. st. v. 2—3 [68]

Ioan Oprea

președ. com. parohial.

Martin Gerguța

not. comitetului parohial.

În conțelegere cu mine *Maxim Popoviciu* protopresbiter

Concurs

Conform ordinațiunei consistoriale ddto 11 Octomvrie a. c. Nrul 2539 Șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului învețătoreș la școala confesională gr. or. română din **Birda**, protopresbiteratul Buziașului cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt :

1. În bani gata 166 fl. v. a.
2. 15 Hl. 50 litre de grâu.
3. 15 Hl. 50 litre de cucuruz.
4. 2 jugere de pământ livadă.
5. Cortel liber cu grădină intravilană.
6. Paușal pentru scripturistică 5 fl.
7. Paușal pentru conferințele învețătorești 8 fl.
8. Dela înmormântări unde va participa 40 cr.
9. Cărătura pentru 12 metri de lemne.

Pentru încălzirea salei de învețământ îngrijește comuna bisericească.

Reflectanții au se-și înainteze recursele cu documentele prescise, adresate comitetului parohial, oficiului protopresbiteral gr. or. rom. al Buziașului în Ghilad, posta ultimă Csákova, și se vor presenta în vre-o Duminecă sau serbătoare în s. biserică, dar nu în ziua alegerii.

Din ședința comitetului parohial ținută în Birda în 23 Octomvrie 1894.

[69] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Aureliu Dragan* adm. ppbiter.

Caransebeș, Noemvrie 1894.

P. T.

Prin aceasta avem onoare a împărtași cu toată stima, că noi am cumpărat apoteca aflătoare în piața de aici numită

„la Vultur“

și că dela 1 Noemvrie a. c. este incredințată conducerei Domnului

Ignatie Fűszfás,
apotecariu diplomat.

Recomandându-ne atențiunei binevoitoare, rămânem

Cu distinsă stimă

[71] 1—1

Eperjesy & Fűszfás.